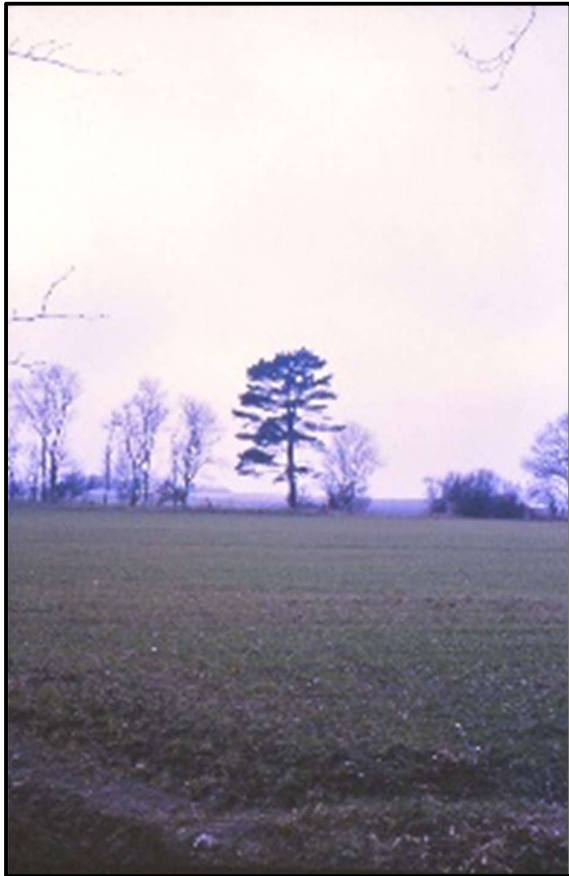

Kørup Kirke

Der er ikke sten på sten tilbage af den forud så prægtige bygning som Mourits Podebusk til Kørup begyndte at rejse til ære for sin slægt. Den gamle Kørup Kirke var en af Danmarks betydeligste renæssancekirker. På Fyn blev den i størrelse kun overgået af Sct. Knuds Kirke.

Kirkemarken med det gamle fyrretræ.

Et stykke vest for en af Nordfyns skønneste og mest romantisk beliggende herregårde, Kørup, ligger Kirkemarken, stedet hvor den nu sporløst forsvundne Kørup Kirke lå. Om et mægtigt gammelt fyrretræ, som dominerer landskabet her, hedder det i folkemunde, at det er den sidste rest af kirkegården. Men dette fyrretræ har dog ikke set kirken i al dens pragt og herlighed, det har kun kastet sin skygge over de spredte ruiner, som har ligget her helt op i vort århundrede. Kendskabet til denne kirke er næsten helt forsvundet, kun navnet Kirkemarken bevarer endnu navnet om den.

Kirken var i sin tid bygget sammen med herregårdens store tærskelade, således at dennes vestre gavl dannede kirkeskibets korafslutning. Omkring 1780 var denne kirke ”aldeles ruineret og for en del nedfalden”, og den havde i lange tider ikke været brugt til gudstjeneste. Godset erhvervedes på denne tid af greve J.G. Moltke, efter at den gamle berømmelige herregård havde været i Podebuskenes eje i halvfjerde hundrede år. Han fik lov til at bryde kirken ned, mod at han udvidede Krogsbølle Kirke. Kirkens ejendele og prydelser blev flyttet til Krogsbølle Kirke. Kirken sank i grus, et stykke historie forsvandt næsten sporløst.

Den kyndige for længst afdøde kirkehistoriker, sognepræst i Bellinge og Brændekilde, Holger Fr. Rørdam, har ment, at Mourits Podebusk havde pålagt sig at bygge denne storslåede kirke som en bod for sine tidligere misgerninger. Det blev dog først hans søn, Claus Podebusk, der kunne indvie kirken efter at have fået et personligt kongebrev fra Christian IV, som strengt ”buide og befale, att I altid herefter samme kirche och ingen anden søger”. Denne befaling var nødvendig, fordi folk fra Agernæs havde en meget vanskelig kirkevej om vinteren, når vand stod over vejen. Og Agernæs Kirke var netop blevet afbrændt, for at man herfra skulle søge den ny kirke. Men det var med ”livs og helbreds fare”, man drog til Kørup Kirke. Man har vidnesbyrd om, at præsten selv måtte ud at hjælpe køretojer, som hang fast i dynd, og derpå forrette gudstjeneste så ”våd og forfrossen”, han var.

I året 1706 gav præsten Hans Gødesen en beskrivelse af kirken, som han kaldte ”den prægtigste så vel i bygning som i arbejde indvendig, som kan findes i Danmark”. Altertavlen var tredelt med fremstillinger af Kristi liv og var flankeret af billedskærerfremstillinger af de 12 apostle. Kirkens pragtstykke var et meterhøjt krucifiks indlagt med bjergkrystal. Stolene var

fremragende ”rigelig besatte med englehoveder, stjerner og flakte ørne”. Under kordelen var der en storslået begravelse for familien Podebusk.

Men trods sin storhed og pragt gik den alligevel sin undergang i møde. Det var stadig kirkevejen, som gav anledning til klage. I 1738 skrev Malthe Podebusk til kongen, at bogstavelig talt hele menigheden under baroniet Einsidelsborg (Egebjerggård) var ilde stedt med kirkevejen, især folkene fra Agernæs og Tørresø. Han mente derfor, at menigheden kunne samles i den førstnævnte by, hvor præsten boede, og hvor der var et bedehus. Han anførte med rette, at beboerne på Kørup med deres gode heste og vogne lettere kunne passere vejen end ”de fattige bønder og huusfolch”. Det kunne være så slemt, at der ikke kom et eneste menneske til gudstjenesten i Kørup Kirke, selv præsten kunne ikke komme frem.

Murværk fra Kørup Kirke stod endnu sidst i 1800-tallet. Her under nedbrydning af Peter Hansen og Lars stenkøber. Den sidste person er ukendt. Foto 1890 af Chr. Brøns i Skamby. Gengivelse efter avisudklip.

Snart var kirken så brøstfældig, at en gennemgribende restaurering ville være nødvendig, om den fremdeles skulle tjene som ramme om de kirkelige handlinger. Det blev aldrig til noget med reparationen, i stedet begyndte man at udvide Krogsbølle Kirke. Og da Podebuskene i 1781 forlod Danmark for at tage ophold på deres tyske godser, var dødsdommen over den beseglet.

Nedbrydelsen lod som nævnt ikke vente længe på sig. En mængde af granitkvadrene blev brugt ved anlægget af en dæmning mellem Einsidelsborg og Kørup. Endnu kan man på egnen se de svære granitblokke, der engang var en del af den anselige kirke.

Kirken var gavt i tærskeladen.

Et gammelt latinsk ord siger: ”Sic transit gloria mundi” – hvilket udlagt er ”Således forgår verdens herlighed”. Dette citat falder uvilkårligt på sinde, når man står på Kirkemarken ved Kørup. En vid og storlinet udsigt åbner sig herfra over det nordligste Fyn og mod vest ses Jyllands stort bølgende kystlinje i umådelig udstrækning. Intet billede har vi af dette utvivlsomt så betydelige arkitektoniske bygningsværk fra den danske højrenæssance, denne kirkebygning, som blev påbegyndt under Frederik II og fuldendt under Christian IV.

Her er fredeligt og smukt på Kirkemarken med de forblæste træer, hvorunder fåreflokkene med forårskåde springende lam græsser, et lille stykke Fyn, hvor jordbunden taler.

Artiklen om Kørup Kirke er skrevet af Herman Madsen og blev bragt i Fyns Tidende 27. april 1952. Digitaliseret af Margit Egdal til Nordfynsk.dk i januar 2022.

*På Roerslev Korsgård fandtes en del sten fra Kørup Kirke.
Et par stykker blev givet til Otterup Museum.*

*I en stenstak i Agernæs
ses sten fra Kørup Kirke.*

Den onde og herremanden

Da herremanden på Kørup ville bygge kirken, var den kun halvt færdig, da pengene slap op. Ingen ville låne ham penge. Så kom den onde selv og tilbød at låne ham penge på den betingelse, at herremanden ville give ham sit liv, når kirken var færdig. Det gik herremanden ind på, og kirken blev fuldført på nær nogle få sten. Når den ikke var fuldstændig færdig, kunne den onde nemlig ikke kræve hans liv.

Men så skete det nogle år efter, da kirken skulle kalkes, at en murerdreng lagde de sidste sten på muren. Han vidste ikke, hvorfor de manglede. Nu blev herremanden urolig, og om aftenen sendte han sin tjener ud for at se, om der var noget usædvanligt at bemærke. Tjeneren kom med den besked, at han ikke så andet end en ganske lille sky langt borte. Lidt efter blev han sendt ud igen, og nu var skyen blevet stor og mørk. Da han tredje gang havde været ude, kom han og sagde, der var et frygteligt uvejr – storm, lyn og torden.

Og så kom den onde ind på herregården, men herremanden havde låst sin dør omhyggeligt. Han bad tjeneren kigge ud gennem nøglehullet for at se, hvad der foregik, men da tjeneren gjorde det, blev begge hans øjne stukket ud. Så blev døren sprængt, og den onde kom ind og dræbte herremanden. Man kan den dag i dag se blodpletterne på væggen, og hvor meget man end kalker, vil de ikke forsvinde.

Fra Anders Uhrskov "Fynske Sagn", 1929.

Sten fra Kørup Kirke.